

Hallinto- ja elinvoimapalveluiden vuoden 2023 talousarvio ja taloussuunnitelma vuosille 2023 - 2025

Kaupunginhallitus 03.10.2022 § 362
761/02.02.00/2022

Valmistelija: Talousjohtaja Anne Takala
etunimi.sukunimi(ät)uusikaupunki.fi

Kaupunginhallitus on 20.06.2022 hyväksynyt talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023-2025 kehykset ja laadintaohjeet.

Ohjeiden mukaan lautakuntien talousarvioesitysten on oltava valmiina 3.10.2022.

Suunnittelukehyksen perusteet

Kuntien sosiaali- ja terveystaloudet siirtyvät 1.1.2023 hyvinvointialueille. Sote- ja pela-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset puolittuvat. Kuntien valtionosuuksia, veromenetysten korvauksia ja verotuloja vähennetään koko maan tasolla siirtyviä kustannuksia vastaavasti. Sote-uudistuksen vaikutus kuntien verotuloihin ei näy täysimääräisesti vielä vuonna 2023, koska tuolloin kunnille kertyy vielä korkeamman veroprosentin ja jako-osuuden kunnallis- ja yhteisöverotuloja aiemmilta verovuosilta.

Vuodesta 2023 lähtien kuntien kustannuksista suurin osa syntyy varhaiskasvatuksesta sekä koulutuksen järjestämisestä.

Sote-uudistuksen myötä kuntien verorakenteessa tapahtuu merkittävä muutos. Kunnallisveron osuus verotuloista alenee keskimäärin yli 10 prosenttiyksiköllä (71 %) ja kiinteistöveron osuus kaksinkertaistuu (16 %). Myös yhteisöveron osuus verotuloista kasvaa huomattavasti (12 %). Uudistuksen jälkeenkin tärkeimmän veropohjan muodostavat kunnan asukkaiden ansiotulot

Vuonna 2022 kaupungin verotulot ovat arviolta runsaat 70 miljoonaa euroa ja valtionosuudet noin 33,9 miljoonaa euroa. Vuonna 2023 verotulot putoavat tämänhetkisen tiedon mukaan 37-38 miljoonaan euroon ja valtionosuudet noin 7 miljoonaan euroon.

Muutos on iso ja epävarmuustekijöitä on paljon, jonka takia hallinto- ja elinvoimapalveluiden vuoden 2023 kehyksessä on mukana 40 000 euron määräraha Uudenkaupungin sote- ja pela-kiinteistöjen omistus- ja organisointiratkaisuvaihtoehtojen selvittämiseksi sekä kaupungin talouden analyysin tekemistä varten - Uusi kunta vuoden 2023 jälkeen.

Kaupungin talousarvion ja taloussuunnitelman tavoitteiden tulee perustua Uudenkaupungin Oikeenlaista kemian -strategiaan ja sen

painopistealueisiin: vastuullinen kasvu, hyvä elämä ja toimiva yhteistyö.

Talousarvioesityksen periaatteet ovat:

- Talousarviossa on pyrittävä rakenteellisiin, toiminnallisiin ja tuottavuutta parantaviin muutoksiin.
- Talousarvion taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden tulee tukea kaupungin strategian toteuttamista
- Palvelutoiminnan pysyviä henkilöstöresursseja ei yleensä voi lisätä. Palvelukeskusten on aina selvitettävä, voivatko palvelukeskukset järjestää palveluja yhdessä, voidaanko henkilöstöresursseja käyttää joustavasti palvelukeskusten ja palvelualueiden kesken ja löytyykö muita ratkaisuja ja keinoja palvelujen tuottamisen tueksi ja avuksi.
- Uutena tavoitteena on tehostaa tilojen käyttöä koko kaupungin tasolla toimialoittain ja näin saavuttaa säästöjä tilakustannuksista. Tehostamistavoite koskee kaikkia kaupungin toimialojen käytössä olevia tiloja ja siinä huomioidaan sekä kaupungin omistamat että muilta vuokraamat tilat

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden on tuettava kaupungin strategian toteuttamista sekä kaupungin prosessimaista toimintamallia.

Tavoitetason tulee olla realistinen ja kannustava. Tavoitteiden ja resurssien tulee olla keskenään johdonmukaisia.

Jokaisen palvelualueen on huolehdittava siitä, että toteuttavat yksiköt (=kustannuspaikkatasot) ja niiden henkilöstö ovat mukana asettamassa tavoitteita ja tuntevat yksiköille asetetut tavoitteet.

Tavoitteiden pitää olla realistisia, selkeitä, mitattavissa olevia sekä toimintaa ja sen kehitystä kuvaavia. Hyvä tavoite kertoo, mitä oleellista palvelualueella halutaan saada aikaan.

- Tavoitteiden on oltava selkeitä ja konkreettisia.
- Niillä on oltava toimintaa ohjaava vaikutus.
- Tavoitteiden toteutumista on voitava seurata (mitattavuus).
- Palvelualueen tai konserniyhteisön on voitava vaikuttaa tavoitteen toteutumiseen ja sillä tulee olla edellytykset sen saavuttamiseksi.

Jokaiselle palvelualueelle on asetettava VAIN 3-5 keskeistä, merkittävää/mitattavaa tavoitetta.

Talousarvioesityksessä tulee olla selvitys myös seuraavista asioista:

- Uutta talousarviossa - vaikutukset menoihin, tuloihin ja henkilöstöön
- Palvelut, joita ei enää tuoteta/tehdä

Palvelukeskukset ja suunnittelukehysten sitovuus

Palvelukeskuksen kehysten sitovuustasona on ulkoinen toimintakate.

Suunnittelukehysten perusteet on selvitetty Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2023-2025 /kaupungin suunnittelukehukset ja ohjeistus liikelaitokset -koosteessa.

Henkilöstömenot

Vuoden 2023 palkkaliitteen palkat on laskettu korottamalla vuoden 2022 toukokuun palkkoja 2,5 %, minkä päälle on huomioitu 3,10 %:n korotus kesäkuusta 2023 alkaen. Vuodelle 2024 palkkoja on korotettu 0,4 % helmikuusta 2024 alkaen sekä 2,50 % kesäkuusta 2024 alkaen. Vuoden 2025 palkkoja on korotettu 3,00 % kesäkuusta 2025 alkaen.

Investoinnit

Kaupungin investoinnit ovat suunnitelmakaudella hyvin suuret. Monitoimijatalo Wintterin rakentamiseen on investointiohjelmaan varattu 16,0 miljoonaa euroa vuosina 2023–2025. Hanke toteutetaan elinkaarimallilla ja se rahoitetaan taselainalla (47 %, sisältyy investointiohjelmaan) ja leasingrahoituksella (53 %, vuokratkustannukset huomioidaan tuloslaskelmassa hankkeen valmistuttua).

Kehysvertailu

Hallinto- ja elinvoimapalvelujen kehys ylittyi 1 017 000 eurolla. Alla olevassa taulukossa ylitys on laskettu palvelualueittain.

Palvelukeskus	Palvelualue	Kehys	TA-esitys 2023	Erotus
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Tarkastustoimi	47 245	52 930	5 685
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Hallinto-, talous- ja ICT-palvelut	3 949 864	3 946 920	-2 944
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Henkilöstöpalvelut	786 523	995 805	209 282
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Elinkeino- ja työllisyyspalvelut	790 591	1 121 934	331 343
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Kaupunkisuunnittelu	193 786	619 267	425 481
Hallinto- ja elinvoimapalvelut	Ympäristöterveydenhuolto	75 668	123 389	47 721
Hallinto- ja elinvoimapalvelut yhteensä		5 843 676	6 860 245	1 016 569

Hallinto- ja elinvoimapalvelujen kehyksessä ei ole otettu huomioon seuraavia eriä:

- Kaupunkisuunnittelu: Ukikytyiin on varattu 348 000 euroa.
- Työllistämisen osalta ei ole huomioitu kaikkia siirtyviä kustannuksia (esim. työpajat yms.). Elinkeino ja työllisyyspalvelut ehdottaa työllisyysasioihin lisäksi 90 000 euron lisäystä.
- Työterveyshuollon kustannukset on skaalattu kehykseen, mutta tuotot on pienennetty vain budjettiin (tulovaikutus n. 128 000 €).
- Henkilöstön kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointietuuden käyttöönottoon on varattu 100 000 euroa henkilöstöpalveluihin.

Organisaatio

Kaupunginhallituksen alaisuudessa ovat seuraavat palvelualueet:

- Hallinto-, talous- ja ICT-palvelut
- Henkilöstöpalvelut
- Elinkeino- ja työllisyyspalvelut
- Kaupunkisuunnittelu

Ympäristöterveydenhuolto kuuluu 1.1.2023 alkaen hallinto- ja elinvoimapalveluihin, mutta se toimii ympäristöterveydenhuollon alaisuudessa.

Palvelualueille on asetettu toiminnalliset tavoitteet ja tavoitteille mittarit sekä tavoitetaso. Selkeillä tavoitteilla ja mittareilla palvelualueen toimintaa ohjataan kaupungin strategian ja yleistavoitteiden mukaiseen suuntaan.

Henkilöstöresurssit

Kaupunkisuunnitteluun esitetään uuden suunnittelijan palkkaamista vuodelle 2023. Hyvinvointialueiden perustamisen takia osa hallinto-, talous- ja ICT-palvelujen henkilöstöstä siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle. Lisäksi työllisyyspalvelujen siirtyminen elinkeinopalveluihin on nostanut elinkeinopalveluiden henkilöstömäärää 1.8.2022 alkaen 4 henkilöllä.

Hallinto-, talous- ja ICT-palvelut

Hallinto-, talous-, ja ICT-palvelujen 2023 talousarviossa on huomioitu tiedossa olevat HVA:n aiheuttamat toiminnan ja henkilöstön muutokset vuonna 2023, mutta ne tarkentuvat koko ajan, ja lukuja joudutaan todennäköisesti päivittämään vuoden 2023 aikana.

Pelastustoimi siirtyy 1.1.2023 hyvinvointialueille. Palvelujen ostoista on poistettu kaupungin maksuosuus pelastustoimesta, noin 1 200 000 euroa.

Verotuskustannukset laskevat noin 50 %:lla 340 000 eurosta 165 000 euroon, Kuntaliiton 30 %, noin 55 000 eurosta vajaaseen 40 000 euroon. Varsinais-Suomen Liiton maksut pysyvät ennallaan.

Haltin henkilöstömenot kasvavat, koska eläkemenoperusteiset maksut poistuvat vuoden 2023 alussa ja niiden tilalle tulee tasausmaksu. Uusi tasausmaksu, arviolta 920 000 euroa, on tässä vaiheessa kokonaan hallinto-, talous- ja ICT-palvelujen budjetissa, mutta se tullaan jakamaan myöhemmin yksiköille.

Tasausmaksu jaetaan kuntien ja hyvinvointialueiden osuuksiin vuoden 2022 toteutuvien palkkasummien suhteessa.

Tasausmaksusta arviolta 55 % kohdistuu hyvinvointialueille ja 45 % kunnille. Kuntien osuus jaetaan kuntien kesken samassa suhteessa

kuin ne saavat verorahoitusta. Kunnan verorahoituksella tarkoitetaan kunnan saamia kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverotuloja sekä valtionosuuksia, jotka huomioidaan viimeiseksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaisesti.

Asiantuntijapalveluihin on varattu vuoden 2023 talousarviossa 40 000 euroa Uudenkaupungin sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen omistus- ja organisointiratkaisuvaihtoehtojen selvittämiseen sekä kaupungin talouden analyysin tekoa varten.

ICT-kustannusten kehitystä vuonna 2023 on vaikea arvioida, koska kaikkia soten käytössä olevien järjestelmien sopimuksia ei voi irtisanoa päättymään 1.1.2023, HVA käyttää ylimenokautena joitakin järjestelmiä ja mm. kaupungin tietoverkkoja (korvaa kustannukset) ja ICT-laitteiden hinnat ovat nousseet.

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
TOIMINTATUOTOT	3 659	2 969	1 637	1 637	1 637
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-6 223	-6 189	-4 754	-4 835	-4 786
TOIMINTAKATE	-2 564	-3 220	-3 117	-3 198	-3 149
Poistot ja arvonalentumiset	-239	-327	-218	-147	-147
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 803	-3 547	-3 335	-3 345	-3 296

Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalveluiden talousarvioesityksessä esitetään tuleville vuosille n. 100 000 euron lisäystä/vuosi kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointietuuden käyttöönottoa varten. Tavoitteena on edistää työhyvinvointia ja kehittää työnantajakuvaa. Lisäksi työterveyshuollon kustannuksissa tavoitellaan n. 80 000 euron säästöjä toimintaprosesseja tehostamalla ja käyttämällä digitaalisia työkaluja.

Hyvinvointialueiden perustamisen takia vuoden 2023 työterveyshuollon kustannusta on säästötavoitteen lisäksi skaalattu vastaamaan henkilöstömäärän vähentymistä koko organisaatiossa. Lisäksi henkilöstömäärä vähenee yhden henkilötyövuoden verran vuoden 2023 aikana.

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
TOIMINTATUOTOT	960	1 134	587	587	587
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-1 216	-1 205	-1 081	-1 107	-1 123
TOIMINTAKATE	-256	-71	-494	-521	-537
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-256	-71	-494	-521	-537

Elinkeino- ja työllisyyspalvelut

Elinkeinopalvelujen toimialue on 1.8.2022 laajentunut kattamaan työllisyysasiat, ja palvelualueen nimi on tuolloin muutettu elinkeino- ja työllisyyspalveluiksi. Palvelualueen henkilöstömäärä kasvoi tässä yhteydessä neljällä henkilöllä.

Hallituksen esityksen mukaan TE-palvelut siirretään kuntien järjestämistä vuodelle 2025 alkuun (myöhentynyt vuodelle). Kunnille siirtyy pääosa TE-toimistojen henkilö-, työnantaja- ja yrityspalveluista. Myös näiden palvelujen hankintatehtävät ovat siirtymässä ELY-keskuksilta kunnille. Päätöstä asiasta ei ole vielä tehty eikä sen vaikutuksia tai toteuttamistapaa ole vielä otettu huomioon vuoden 2025 talousarviossa.

Työllistämiseen on lisätty 70 000 euroa. Sillä mahdollistetaan palkka-tukityöllistämisen hyödyntäminen työllisyyden hoidossa entiseen tapaan. Palkkatuen kustannukset nousevat nykyisestä noin 50 000 €, koska jatkossa työn sivukulua ei enää lasketa osaksi valtion korvaamaa osuutta. 20 000 € varataan palkkatuen käytön kasvattamiseksi nykyisestä.

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
TOIMINTATUOTOT	273	260	498	498	499
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-836	-910	-1 721	-1 695	-1 701
TOIMINTAKATE	-563	-650	-1 223	-1 196	-1 203
Poistot ja arvonalentumiset	-295	-315	-325	-369	-369
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-858	-965	-1 548	-1 565	-1 572

Kaupunkisuunnittelu

Ukikytyihin on varattu talousarviossa 348 000 euron määräraha. Määrärahavarauksen perustuu Ukikyty kokeilun 12 kk kustannuksiin. Tämä mahdollistaa palvelun jatkamisen nykyisen kaltaisena ja myös siten, että tarpeellisia muutoksia mm. lippujen hintoihin, matkustusehtoihin ja palvelun toteuttamistapoihin voidaan tehdä. Määräraha on indeksikorotettu. Korotus perustuu lähinnä polttoaineiden hintojen nousuun. Määrärahassa ei ole otettu

mahdollisia tukia huomioon, niitä selvitetään vielä. Ukikytyi on uusi osa kaupungin joukkoliikenneratkaisua, jolla tarjotaan julkinen liikennepalvelu uusille asiakasryhmille ja yli 80% asukkaista voi sitä käyttää. Kaupungin muu joukkoliikenne sisältää ostettuja linja-autovuoroja 560 000 €:lla, jotka palvelevat etenkin haja-asutusalueiden asukkaita.

Kiinteistöveroprojektin tulosten hyödyntäminen ja mm. luvattomien rakennusten selvittäminen jatkuu vielä 2023.

Kaupunkisuunnittelu osallistuu kaupungin sähköisen arkistoinnin kehittämis- ja käyttöönottoprojektiin.

Kaupunkisuunnittelun talousarviossa on varattu määräraha uuden suunnittelijan palkkaamista varten. Lisäresursseja tarvitaan Apolin karkiteemojen työstämiseen ja asukasbudjetoinnin käynnistämiseen, digitaalisten kanavien sisällön tuottamiseen sekä projekteihin.

Hyvinvointialueiden perustaminen ei vaikuta kaupunkisuunnittelun talousarvioon tai toimintaan taloussuunnitelmakaudella.

Ulkoiset ja sisäiset 1 000 €	TP 2021	TAM 2022	2023	2024	2025
TOIMINTATUOTOT	1 848	1 431	1 451	1 471	1 491
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN		130	82	82	82
TOIMINTAKULUT	-1 939	-1 954	-2 232	-2 322	-2 419
TOIMINTAKATE	-92	-393	-699	-769	-846
Poistot ja arvonalentumiset	-204	-163	-237	-309	-309
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-296	-556	-936	-1 079	-1 155

Investoinnit 2023-2025

	TP 2021	TAM 2022	Siirto -> 2023	Esitys 2023	TA yht. 2023	TS 2024	TS 2025	Yht. 2023-2025
Hallinto-, talous- ja ICT-palvelut yhteensä	-415	-420	-100	-195	-295	-160	-185	-640
Elinkeino- ja työllisyyspalvelut yhteensä	0	-90	0	-90	-90	-90	-90	-270
Kaupunkisuunnittelu yhteensä	-237	-478	0	-541	-541	-455	-455	-1 451
Hallinto- ja elinvoimapalvelut yhteensä	-652	-988	-100	-826	-926	-705	-730	-2 361

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Atso Vainio

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus merkitsee tässä vaiheessa tiedoksi tarkastustoimen, hallinto-, talous- ja ICT-palveluiden, henkilöstöpalveluiden ja elinkeinopalveluiden sekä kaupunkisuunnittelun vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2025 taloussuunnitelman liitteen mukaisena.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

